FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT L.A. GEELHOED

fremsat den 7. juni 2001 [1]

Indhold

I — Indledning I-9770
II — Retsforskrifter I-9771
Fællesskabslovgivning I-9771
Fransk ret I-9775
III — Den administrative procedure I-9775
IV — Generelle bemærkninger I-9776
V — Klagepunkterne, Den Franske Republiks anbringender og min vurdering I-9777
Det første klagepunkt I-9777
Det andet klagepunkt I-9780
Det tredje klagepunkt I-9783
Det fjerde klagepunkt I-9786
Det femte klagepunkt I-9788
Det sjette klagepunkt I-9790
VI — Forslag til afgørelse I-9790

I — Indledning

1. I den foreliggende sag har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber nedlagt påstand om, at det fastslås, at Den Franske Republik

— ved ikke at overholde bestemmelserne i artikel 4c i Kommissionens direktiv 90/388/EØF af 28. juni 1990 om liberalisering af markedet for teletjenester [2], som ændret ved Kommissionens direktiv 96/19/EF af 13. marts 1996 om ændring af direktiv 90/388 for så vidt angår gennemførelse af liberaliseringen af markederne for teletjenester [3], og

1 — Originalsprog: nederlandsk.

2 — EFT L 192, s. 10.

3 — EFT L 74, s. 13.

— ved ikke at overholde bestemmelserne i artikel 5, stk. 1, 3, 4 og 5, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/33/EF af 30. juni 1997 om samtrafik på teleområdet med henblik på at sikre forsyningspligtydelser og interoperabilitet ved anvendelse af ONP-principperne [4],

har tilsidesat sine forpligtelser.

De pågældende forpligtelser vedrører udbud af forsyningspligtydelser på taletelefoniområdet [5].

II — Retsforskrifter

Fællesskabslovgivning

2. Forpligtelsen til at udbyde forsyningspligtydelser på taletelefoniområdet er fastsat i artikel 3 i direktiv 95/62, der bestemmer:

»Medlemsstaterne sørger for, at de respektive teleselskaber hver for sig eller i fællesskab tilvejebringer et fast offentligt telefonnet og en taletelefonitjeneste i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv med henblik på at sikre et harmoniseret udbud i hele Fællesskabet.

Medlemsstaterne sørger navnlig for, at brugerne kan:

a) få leveret en forbindelse til det faste offentlige telefonnet efter anmodning

b) tilslutte og bruge godkendt terminaludstyr placeret hos brugeren under overholdelse af medlemsstatens og Fællesskabets lovgivning.

[...]«

Dette direktiv nævner endnu ikke begrebet forsyningspligtydelser, men det gør derimod Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/10/EF af 26. februar 1998 om ONP-vilkår for taletelefonitjenesten og om

4 — EFT L 199, s. 32.

5 — Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/62/EF af 13.12.1995 om ONP-vilkår for taletelefonitjenesten, EFT L 321, s. 6.

udbud af forsyningspligtydelser på teleområdet under konkurrenceforhold [6]. Sidstnævnte direktiv opregner de ydelser, som forsyningspligtydelser i alle tilfælde omfatter. Det drejer sig navnlig om tilslutning til det faste offentlige telefonnet, nummeroplysningstjenester og offentlige betalingstelefoner.

Medlemsstaterne anmelder enhver sådan ordning til Kommissionen, så den kan undersøge, om ordningen er forenelig med traktaten.

3. Ved direktiv 96/19 indføjes i direktiv 90/388 en ny artikel 4c, der bestemmer:

»Uden at foregribe Europa-Parlamentets og Rådets harmonisering i forbindelse med ONP, skal enhver national ordning, der er påkrævet for at fordele nettoomkostningerne ved opfyldelsen af teleselskabernes forpligtelser om alment tjenesteudbud, blandt alle selskaber, uanset om de består af et system af tillægstakster eller en samlet tjenestefond:

a) kun gælde virksomheder, der stiller offentlige telenet til rådighed

b) fordele de respektive andele blandt virksomhederne efter objektive og ikke-diskriminerende kriterier og i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Medlemsstaterne skal tillade deres teleselskaber at udligne taksterne under hensyntagen til specifikke markedsvilkår og behovet for at sikre alment tjenesteudbud til en overkommelig pris, og medlemsstaterne skal især tillade dem at tilpasse nuværende takster, der ikke er baseret på omkostninger, og som forøger byrden ved at sørge for alment tjenesteudbud, for at nå frem til takster baseret på faktiske omkostninger. Kan en sådan udligning ikke afsluttes inden den 1. januar 1998, skal de pågældende medlemsstater underrette Kommissionen om den kommende gradvise udligning af de resterende takstforskelle. Heri skal indgå en detaljeret tidsplan for gennemførelsen.

[...]«

4. Direktiv 96/19 bestemmer i artikel 2, at »medlemsstaterne [...] senest ni måneder efter dette direktivs ikrafttræden [forelægger] Kommissionen oplysninger, der gør det muligt for den at bekræfte, at artikel 1, nr. 1)-8) [7], er overholdt«.

6 — EFT L 101, s. 24.

7 — Artikel 4c blev indføjet ved artikel 1, nr. 6, i direktiv 96/19.

5. Artikel 5 i direktiv 97/33 vedrører samtrafik og bidrag til forsyningspligtydelser. Artiklen er affattet således:

»1. Hvis en medlemsstat i henhold til denne artikel skønner, at forsyningspligtydelserne udgør en urimeligt stor byrde for en organisation, indfører den en ordning for, hvordan nettoomkostningerne i forbindelse med denne pligt skal fordeles blandt de organisationer, der driver offentlige telenet og/eller taletelefonitjenester. Medlemsstaterne tager hensyn til principperne om gennemsigtighed, ikke-diskrimination og proportionalitet, når de fastlægger, hvilke bidrag der skal betales. Denne type finansiering vedrører kun offentlige telenet og -tjenester som angivet i bilag I, del 1.

2. Bidrag til dækning af eventuelle omkostninger ved forsyningspligtydelser kan indhentes via en ordning, der specifikt indføres med dette formål og administreres af en instans, som er uafhængig af de organisationer, der modtager godtgørelse, og/eller via et gebyr, som lægges oven i samtrafiktaksten.

3. Når det skal opgøres, hvilke eventuelle omkostninger forsyningspligten medfører, beregner de organisationer, som skal opfylde den, efter anmodning fra den nationale tilsynsmyndighed de pågældende nettoomkostninger efter proceduren i bilag III. Beregningen af disse nettoomkostninger revideres af den nationale tilsynsmyndighed eller et andet kompetent organ, der er uafhængigt af televirksomhederne, og som er godkendt af den nationale tilsynsmyndighed. Der skal være fuld offentlig indsigt i resultaterne af beregningen af disse omkostninger og i revisionsrapporten i overensstemmelse med artikel 14, stk. 2.

4. Hvis det er berettiget ud fra den i stk. 3 omhandlede beregning af nettoomkostningerne og ud fra en vurdering af den eventuelle markedsfordel, som opnås af den organisation, der udbyder forsyningspligtydelser, træffer de nationale tilsynsmyndigheder beslutning om, hvorvidt der skal indføres en ordning til fordeling af nettoomkostningerne i forbindelse med forsyningspligtydelser.

5. Indføres der en ordning til fordeling af nettoomkostningerne ved forsyningspligtydelser som omhandlet i stk. 4, sikrer de nationale tilsynsmyndigheder, at der er fuld adgang til offentlig indsigt i principperne for omkostningsdelingen, herunder i de nærmere forhold i den anvendte ordning, jf. artikel 14, stk. 2.

De nationale tilsynsmyndigheder sikrer, at der offentliggøres en årlig rapport med anførelse af de beregnede omkostninger ved forsyningspligtydelser og af de forskellige berørte parters bidrag til dækningen af disse omkostninger.

6. Indtil proceduren i stk. 3, 4 og 5 er gennemført, skal den nationale tilsynsmyndighed og Kommissionen underrettes, inden der opkræves afgifter fra sammenkoblede virksomheder til dækning af omkostninger ved forsyningspligtydelser. Fastslår den nationale tilsynsmyndighed på eget initiativ eller efter begrundet anmodning fra de berørte parter, at taksterne er for høje, skal den pågældende organisation nedsætte dem, jf. dog artikel 17 i dette direktiv. Nedsættelsen gælder med tilbagevirkende kraft fra den dato, hvor afgifterne blev opkrævet, dog tidligst fra den 1. januar 1998.«

6. Bilag III til dette direktiv angiver beregningsmåden for omkostningerne ved forsyningspligten på taletelefoniområdet. Bilaget bestemmer bl.a. følgende:

»Omkostningerne ved forsyningspligten beregnes som forskellen mellem de nettoomkostninger, en organisation har ved at drive virksomhed, når den er underlagt denne pligt, og de nettoomkostninger, den ville have haft, hvis dette ikke var tilfældet.

[...]

Beregningen baseres på de omkostninger, der følger af:

i) elementer af de pågældende tjenester, som kun kan udbydes med tab eller med omkostninger, der overstiger almindelige kommercielle standardomkostninger.

Dette omfatter f.eks. adgang til alarmtjenester, visse betalingstelefoner, bestemte tjenester eller udstyr til handicappede mv.

ii) bestemte slutbrugere eller grupper af slutbrugere, som, under hensyntagen til omkostningerne og indtægten ved bestemte net- og tjenesteudbud samt medlemsstatens foreskrevne, geografisk bestemte gennemsnitstakst for tjenesten, kun kan betjenes med tab eller med omkostninger, der overstiger almindelige kommercielle standardomkostninger.

[...]

Ved beregningen af nettoomkostningerne indregnes også indtægterne. Der regnes med prognosebaserede omkostninger og indtægter.«

Fransk ret

7. Siden 1997 har der med hjemmel i den franske telekommunikationslovgivning fungeret en ordning med fælles finansiering af nettoomkostningerne ved forsyningspligtydelser. Disse ydelser leveres af France Télécom. Bestemmelserne herom blev vedtaget, efter at en gruppe uafhængige eksperter i 1996 havde udarbejdet en rapport (»Champsaur-rapporten«).

8. De pågældende bestemmelser er artikel R. 20-31 til R. 20-34 i code des postes et télécommunications (den franske kodeks for post og telekommunikation, herefter »kodeksen«). Artikel R. 20-31 fastsætter en opdeling af nettoomkostningerne ved forsyningsforpligtelser i tre bestanddele, som kaldes C1, C2 og C3. I dekret nr. 97-475 af 13. maj 1997 er det bestemt, at der for 1997 sker en samlet bedømmelse af de tre bestanddele, inden der iværksættes specifikke beregningsvilkår for hver af dem for de følgende år. Artikel R. 20-32 til R. 20-34 fastlægger beregningsvilkårene for årene efter 1997. Samtlige disse bestemmelser er indføjet i kodeksen ved lov nr. 96-659 af 26. juli 1996.

9. Jeg skal endelig påpege, at det i Frankrig er Autorité de régulation des télécommunications (herefter »ART«), der fører tilsyn med telekommunikationssektoren.

III — Den administrative procedure

10. Ved skrivelse af 4. juni 1997 gav de franske myndigheder i henhold til artikel 2 i direktiv 96/19 Kommissionen meddelelse om lov nr. 96-659 af 26. juli 1996 om regulering af telekommunikationsområdet, som ændrer kodeksen, og en række gennemførelsesdekreter.

11. Kommissionen stillede herefter ved skrivelse af 7. november 1997 den franske regering en række spørgsmål vedrørende navnlig tidsplanen for udligningen af France Télécom's takststruktur, reglerne for beregning af denne takststruktur samt finansieringsmåden og beregningen af nettoomkostningerne ved forsyningspligten. De franske myndigheder besvarede disse spørgsmål ved skrivelse af 4. december 1997.

12. Kommissionen nåede herefter til den konklusion, at Den Franske Republik ikke havde opfyldt visse af sine forpligtelser i henhold til direktiv 90/388, som ændret ved direktiv 96/19 og 97/33. Kommissionen sendte derfor den 24. juli 1998 en åbningsskrivelse til Den Franske Republik. Den franske regering besvarede åbningsskrivelsen ved skrivelse af 4. november 1998, der i et bilag indeholdt et forslag til dekret om France Télécom's sociale takster. Kommissionen tilstillede den 8. juli 1999 den franske regering en begrundet udta-

lelse, som blev besvaret af den franske regering ved skrivelse af 3. december 1999, hvori regeringen fastholdt de tidligere fremsatte argumenter. Herefter anlagde Kommissionen den foreliggende sag.

IV — Generelle bemærkninger

13. I den foreliggende sag vedrører Kommissionens klagepunkter retningslinjerne for gennemførelsen i Frankrig af reglerne for de såkaldte forsyningspligtydelser i telekommunikationssektoren. I artikel 2, litra g), i direktiv 97/33 gives følgende definition af forsyningspligtydelser: »et nærmere bestemt minimumssæt af tjenester af en given kvalitet, hvortil alle brugere uanset deres geografiske placering og på baggrund af specifikke nationale betingelser har adgang til en overkommelig pris.« Forsyningspligten har med andre ord til formål at holde selv ikke-rentabelt telefonudstyr f.eks. i områder med lav befolkningstæthed i drift. I Frankrig er det France Télécom, der har forsyningspligten. Kommissionens klagepunkter vedrører retningslinjerne for beregning af omkostningerne ved forsyningspligten samt spørgsmålet om, på hvilke betingelser andre virksomheder, der har ansøgt om at blive teleoperatører, kan forpligtes til at bidrage økonomisk til forsyningspligtydelserne.

14. Inden gennemgangen af de enkelte klagepunkter ønsker jeg med visse indledende bemærkninger at beskrive baggrunden for den foreliggende tvist. I løbet af 1990'erne tog liberaliseringen af telekommunikationssektoren i Fællesskabet stadig større fart. Det var ofte nødvendigt at fastsætte detaljerede regler for at sikre, at de nye operatører faktisk fik mulighed for at trænge ind på et marked, der indtil da havde været domineret af nationale monopolvirksomheder. En stor del af disse regler, som f.eks. reglerne vedrørende forsyningspligtydelser, tager sigte på at pålægge de tidligere monopolvirksomheder forpligtelser, som de nye operatører på markedet skal kunne drage fordel af.

15. Det er nødvendigt at indføre regler, som sikrer, at de tidligere monopolvirksomheder alene opkræver de faktiske omkostninger hos de nye operatører, når disse skal gøre brug af monopolvirksomhedens net. Dette krav er forklaringen på endnu et kendetegn ved disse regler, nemlig deres kompleksitet. Kernen i sagen er ikke alene selve reglerne, men også deres gennemførelse og det tilsyn, de kræver. Det er ikke let at kontrollere, hvorvidt en virksomhed opkræver de faktiske omkostninger. Når det kommer til stykket er det, der kræves, et tilsyn med de tidligere monopolvirksomheder, som indtager en dominerende stilling på markedet, og som på baggrund af denne dominerende stilling alene har øje for, om de pågældende omkostninger, der skal opkræves, har betydning for deres lønsomhed. Det er klart, at disse operatører ikke har nogen interesse i at sætte disse omkostninger for lavt. Kommissionens klagepunkter vedrører de omkostninger, France Télécom kan opkræve. Skal det alene være omkostningerne i forbindelse med ikke-

rentabelt telefonudstyr, eller kan andre omkostninger medregnes? Hvorledes opkræves disse omkostninger, og er der tale om faktiske nettoomkostninger?

16. Tidsplanen for liberaliseringen er en væsentlig bestanddel af reglerne og dermed af liberaliseringen. Tidsplanen gør det muligt at sætte ind over for forskellene mellem liberaliseringsgraderne i de enkelte medlemsstater, der kan medføre konkurrencefordrejninger mellem disse.

17. Endelig skal bemærkes, at forsyningspligten tjener et socialt formål. Forsyningspligtydelserne udgør en social foranstaltning, som man i dag betragter som en opfyldelse af et vitalt basisbehov. Medlemsstaten skal sikre kvaliteten af disse ydelser, som medlemsstaten ikke selv tilbyder.

18. I betragtning af ovenstående er det ikke overraskende, at Kommissionen nøje overvåger medlemsstaternes overholdelse af fællesskabsreglerne på dette område. De forpligtelser, der påhviler telekommunikationssektoren, skal nemlig opfyldes omhyggeligt, og dette bør absolut fremgå af dette forslag til afgørelse. Da liberaliseringen af telekommunikationssektoren har stor betydning for opnåelsen af det fastsatte mål, og da det er vanskeligt at kontrollere selve liberaliseringen, finder jeg det nødvendigt at fortolke dette direktiv meget bogstaveligt og snævert.

V — Klagepunkterne, Den Franske Republiks anbringender og min vurdering

19. Kommissionen har fremført seks klagepunkter, som jeg kort vil gennemgå nedenfor. For hvert af klagepunkterne vil jeg anføre Den Franske Republiks indsigelser, hvorefter jeg vil give min vurdering af sagen.

Det første klagepunkt

20. Kommissionen har anført, at der ikke efter fællesskabsretten er hjemmel til at lade Den Franske Republik pålægge mobiltefonioperatørerne, som er France Télécom's nye konkurrenter, at bidrage til finansieringen af forsyningspligten i 1997. I 1997 havde France Télécom nemlig et næsten fuldstændigt monopol på taletelefoni, hvorfor selskabet måtte finansiere hele forsyningspligten. Kommissionen finder det heller ikke berettiget at lade mobiltelefonioperatørerne bidrage til forsyningspligtydelserne på det faste telenet.

21. Den franske regering har i svarskriftet gjort gældende, at artikel 4c i direktiv 90/388, som ændret ved direktiv 96/19, er så generelt udformet, at det ikke kan udelukkes, at mobiltelefonioperatørerne skal bidrage til finansieringen af forsynings-

pligten. Den franske regering er af den opfattelse, at den franske ordning, hvorefter mobiltelefonioperatørerne fra og med 1997 skal bidrage til finansieringen af forsyningspligten, ikke er i strid med nævnte direktiv, og, hvad værre er, at en anden fortolkning af direktivet vil være i strid med retssikkerhedsprincippet. Den franske regering finder nemlig, at artikel 4c kræver en fordeling af nettoomkostningerne ved forsyningspligten. Endvidere vil en ordning, som indebærer fordeling af omkostningerne ved forsyningspligten, efter den franske regerings opfattelse gøre det muligt at fordele forsyningspligtbyrden, således at man undgår, at én operatør kommer til at bære hele byrden, hvilket i dette tilfælde ville være urimeligt.

22. Den franske regering finder det således væsentligt at afklare, om indførelsen af mobiltelefoni har påvirket de nettoomkostninger ved forsyningspligten, der påhviler France Télécom. Svaret på dette spørgsmål har siden 1997 været »ja«. Ifølge den franske regering er mobiltelefonioperatørernes bidrag til finansieringen en økonomisk »nødvendighed«.

23. Den franske regering finder ikke, at direktivet skaber en udtrykkelig juridisk forbindelse mellem ophævelsen af monopolet på fastnetstaletelefoni og indførelsen af en ordning for finansiering af forsyningspligten. Den frist, der er fastsat for ophævelsen af monopolet på taletelefoni, nemlig den 1. januar 1998, vedrører ikke forsyningspligten.

24. Kommissionen har i replikken gjort gældende, at opretholdelsen indtil den 1. januar 1998 af taletelefonimonopolet netop havde til formål at gøre det muligt for de historiske operatører at opretholde den økonomiske ligevægt og levere forsyningspligtydelser. Kommissionen har bl.a. henvist til 4. og 26. betragtning til direktivet. Så længe France Télécom havde monopol på taletelefoni, havde virksomheden ikke behov for at finansiere sin forsyningspligt ved andre midler. Artikel 5, stk. 1, i direktiv 97/33, er helt klar på dette punkt: »Hvis en medlemsstat i henhold til denne artikel skønner, at forsyningspligtydelserne udgør en urimeligt stor byrde for en organisation«, kan den indføre en ordning for, hvordan nettoomkostningerne i forbindelse med denne pligt skal fordeles. Ifølge Kommissionen fremgår det på ingen måde af sagens akter, at et nationalt omkostningsfordelingssystem var nødvendigt, eller at forsyningspligtydelserne udgjorde en urimeligt stor byrde for France Télécom.

25. Kommissionen har tilføjet, at der ikke er faktisk belæg for den franske regerings argument om følgerne for forsyningspligtydelserne af de nye mobiltelefonioperatørers fremkomst på markedet. De nye mobiltelefonioperatører har ganske vist medført en større trafik på France Télécom-nettet, men dette har ikke på nogen måde påvirket omkostningerne ved forsyningspligten.

26. I duplikken har den franske regering gjort opmærksom på kriteriet om nødven-

digheden af en finansieringsordning med omkostningsfordeling. En finansieringsordning med omkostningsfordeling kan meget vel anses for at have været nødvendig før ophævelsen af monopolet. Derimod kan det tænkes, at der efter monopolets ophævelse ikke i sig selv har været behov for en fælles finansiering. Den franske regering har i denne forbindelse henvist til bl.a. artikel 86, stk. 2, EF.

27. Jeg vil i min vurdering gå ud fra det princip, at forsyningspligtydelserne ifølge de relevante fællesskabsbestemmelser alene skal sikres for så vidt angår det faste telenet. Denne forpligtelse gælder ikke for mobiltelefoni, og der findes i Frankrig ingen forsyningspligt på mobiltelefoniens område.

28. Det er således helt naturligt, at omkostningerne ved forsyningspligten fordeles mellem de forskellige fasttelefonioperatører, uden at det er nødvendigt at opkræve noget bidrag hos mobiltelefonioperatørerne.

29. Mobiltelefonitjenesterne skal naturligvis kunne benytte de faste net, og de skal naturligvis dække omkostningerne herved. Det drejer sig om samtrafikomkostningerne, jf. artikel 4 i direktiv 97/33. Jeg finder det nødvendigt at skelne mellem disse omkostninger og de omkostninger ved forsyningspligten, som Kommissionens klagepunkter vedrører. Dette synspunkt modsiges ikke af artikel 5, stk. 2, i direktiv 97/33, som bestemmer, at »[b]idrag til dækning af eventuelle omkostninger ved forsyningspligtydelser kan indhentes [...] via et gebyr, som lægges oven i samtrafiktaksten«.

30. Som Kommissionen endvidere har gjort gældende uden at blive modsagt af den franske regering, havde France Télécom i 1997 stort set monopol på taletelefoni. Selv om France Télécom skulle bære samtlige omkostninger i forbindelse med forsyningspligten, kan dette ikke anses for en »urimeligt stor byrde« som omhandlet i artikel 5, stk. 1, i direktiv 97/33. Andet kan heller ikke udledes af begyndelsen af artikel 4c eller af artikel 4c, litra a) og b), i direktiv 90/388, som ændret ved direktiv 96/19. I denne artikel opregnes blot de betingelser, der skal opfyldes af en national ordning, der er påkrævet for at fordele nettoomkostningerne ved opfyldelsen af forpligtelserne om alment tjenesteudbud. Og i den foreliggende sag finder jeg ikke, at der er tale om en ordning for fordeling af nettoomkostningerne, som er påkrævet i artikel 4c's forstand.

31. Til overmål skal jeg påpege, at den franske regering på ingen måde har påvist, at mobiltelefoniens fremkomst har medført en forøgelse af nettoomkostningerne ved forsyningspligten. Endelig har den franske regering nævnt den (eventuelle) forbindelse mellem ophævelsen af monopolet på fastnetstaletelefoni og fordelingen af omkostningerne ved forsyningspligten. Selv om jeg er enig med den franske regering i, at

forsyningspligten og ophævelsen af monopolet i virkeligheden er to forskellige forpligtelser, som skal opfyldes hver for sig, må jeg erkende, at dette synspunkt er uden betydning for vurderingen af Kommissionens klagepunkt.

32. Jeg konkluderer således, at Kommissionens første klagepunkt er berettiget.

Det andet klagepunkt

33. Kommissionen har i stævningen bemærket, at artikel 4c i direktiv 90/388, som ændret ved direktiv 96/19, har indført en bestemmelse, der pålægger medlemsstaterne at give deres operatører ret til at »udligne taksterne«. Formålet med denne transaktion var at korrigere for den forskel mellem medlemsstaternes takster, der opstod ved, at visse priser, navnlig på husstandsabonnementer og lokalsamtaler, blev holdt på et kunstigt lavt niveau, mens der blev forlangt høje priser for andre ydelser, såsom mellembys- og udenrigsopkald. Takstforskellene påvirker konkurrencen. Opretholdelsen af lave takster for visse markedssegmenter gør det endnu vanskeligere for de nye operatører at være konkurrencedygtige, og de lave takster afskrækker dem fra at foretage investeringer. Ifølge artikel R. 35-3, II, i kodeksen skulle takstudligningen være afsluttet den 31. december 2000. Men i henhold til direktivet er den pågældende medlemsstat, såfremt udligningsprocessen ikke har kunnet afsluttes inden den 1. januar 1998, forpligtet til at underrette Kommissionen om statens planer for den gradvise udligning af de resterende takstforskelle, og underretningen skal indeholde en detaljeret tidsplan for gennemførelsen.

34. Kommissionen har hævdet, at den ikke har fået forelagt nogen tidsplan, selv om dette skulle være sket inden den 11. januar 1997. Kommissionen havde derfor ikke mulighed for at bedømme, om Den Franske Republik havde opfyldt sine forpligtelser i henhold til artikel 4c i direktiv 90/388, som ændret ved direktiv 96/19, sammenholdt med artikel 2, stk. 1, i direktiv 96/19.

35. Kommissionen har tilføjet følgende: Selv om det antages, at den takst på 65 FRF, ekskl. afgifter, der er nævnt i et ministerielt dekret af 29. september 1999 som udligningstaksten for telefonabonnementer, virkelig er udligningstaksten, var den nye abonnementspris på 64,68 FRF, ekskl. afgifter, der havde været gældende siden den 1. marts 1999, for lav. Den i direktivet krævede udligning var således endnu ikke gennemført. Ifølge Kommissionen har de franske myndigheder meddelt, at omkostningerne ved uligevægten i perioden 1. marts 1999 — 31. december 1999 beløb sig til 16 mio. FRF. Disse omkostninger skulle finansieres via forsyningspligtfonden. De franske myndigheder

bekræfter således over for Kommissionen, at udligningen efter myndighedernes egne kriterier endnu ikke var afsluttet. Derfor burde de franske myndigheder enten have bekræftet, at France Télécom kunne fortsætte takstudligningen, eller have forelagt Kommissionen den tidsplan, der er foreskrevet i artikel 4c i direktiv 90/388.

36. I sit forsvar har den franske regering indtaget en anden holdning end Kommissionen hvad angår rækkevidden af forpligtelsen til at udligne taksterne.

37. Den franske regering har hævdet, at konkurrencen mellem teleoperatører især foregår på markedet for mellembys- og udenrigssamtaler, hvilket medfører, at de historiske operatører lader omkostningerne ved tilslutning til det lokale net dække af indtægterne fra de lokale samtaler og abonnementerne. For den franske regering var dette tilstrækkeligt, idet indtægterne fra mellembys- og udenrigssamtalerne ikke længere var med til at dække omkostningerne i forbindelse med det lokale segment. Endvidere blev abonnementsprisen i september 1999 fastsat til et beløb, der stort set svarede til udligningsprisen på 65 FRF. Denne takst var fastsat under hensyntagen til regnskabsoplysningerne fra France Télécom.

38. Hvad angår tidsplanen har den franske regering gjort gældende, at direktivet alene fastsætter slutdatoerne og ikke datoerne for mellemstadierne. I Frankrig var udligningen, således som den franske regering forstår dette begreb, opnået et godt stykke tid før den 31. december 2000. Af ordlyden af direktiv 96/19 fremgår det endvidere, at en manglende takstudligning kan medføre stigende nettoomkostninger i forbindelse med forsyningspligtydelserne. Derfor er det i en overgangsperiode muligt at sætte en ordning med fordeling af disse nettoomkostninger i stedet for takstudligningen. Endelig sondrer den franske regering mellem underskuddet i forbindelse med adgangen til det lokale net, som France Télécom dækker gennem indtægterne fra lokalsamtalerne, og andre, meget små underskud.

39. Kommissionen har svaret, at direktivet foreskriver en takstudligning på grundlag af de faktiske omkostninger. Men den franske regering sammenblander i sin redegørelse forskellige typer omkostninger og indtægter. Efter Kommissionens opfattelse skal omkostningerne ved hvert enkelt element sammenlignes med den pris, der faktureres for dette. Kommissionen har tilføjet, at den franske regerings ræsonnement vil kunne skabe yderst negative konkurrencevirkninger, og at en sådan ordning gør det næsten umuligt for en ny konkurrent at trænge ind på markedet. De af den franske regering oplyste tal viser et underskud, idet indtægterne er langt mindre end omkostningerne.

40. Den franske regering har i duplikken anerkendt, at indtægterne fra telefonabonnementer ikke dækkede de samlede tilslut-

ningsomkostninger, men at underskuddet på adgangen altid var blevet dækket af de af France Télécom anvendte takster for lokalsamtaler. Den franske regering anerkender således, at udligningen ifølge Kommissionens definition endnu ikke var gennemført. Den franske regering har anført, at der fra den 1. januar 2001 med udskilningen af det lokale net vil kunne opstå konkurrence på markedet for lokalsamtaler. Den franske regering har fremhævet, at det var meget vanskeligt at fastsætte en tidsplan, der indeholdt mellemstadier. Ifølge regeringen opfyldte fastsættelsen af en realistisk slutdato formålet med direktivet og gav mulighed for at sikre den nødvendige gennemsigtighed til fordel for de operatører, der kom ind på markedet.

41. For at kunne vurdere Kommissionens andet klagepunkt er det frem for alt vigtigt at fastslå, hvilke krav artikel 4c i direktiv 90/388, som ændret ved direktiv 96/19, stiller hvad angår den udligningstakst, der skal opnås. Kommissionen og den franske regering er uenige om dette punkt. Jeg vil begynde med at henvise til tyvende betragtning til direktivet. Her skelnes der mellem fem elementer, der indgår i takststrukturen, nemlig oprettelsesafgift, månedlig leje, lokalopkald, regionalopkald og fjernopkald. Jeg finder ikke, at direktivets artikel 4c kan misforstås. Man skal finde frem til en takst, der bygger på de faktiske omkostninger, for hvert element i takststrukturen. Dette indebærer, at også abonnementsprisen (den månedlige leje) kommer til at svare til de faktiske omkostninger.

42. Kravet om en takststruktur, der bygger på de faktiske omkostninger, må undersøges på baggrund af fællesskabsbestemmelsernes egentlige formål, nemlig en liberalisering af telekommunikationsmarkedet. Hvis for lave takster anvendes, vil det kunne medføre en uforholdsmæssig stor fordel for den tidligere monopolvirksomhed, France Télécom. Konkurrenterne vil nemlig skulle anvende endnu lavere takster for at få potentielle kunder til at opsige deres abonnement hos France Télécom og i stedet tegne abonnement hos dem selv. Det er klart, at for lave takster kan holde eventuelle konkurrenter borte fra markedet. Derfor finder jeg ikke, at takster, der ligger lavere end udligningstaksten, kan accepteres.

43. Da ingen af parterne har bestridt, at den af France Télécom anvendte takst på 64,68 FRF afveg, om end kun i meget begrænset omfang, fra de faktiske omkostninger, er den ved direktivet tilstræbte ligevægt ikke opnået. Forudsat at den franske regerings synspunkt svarer til virkeligheden, bør den omstændighed, at tabet på abonnementspriserne dækkes af taksterne for lokalsamtaler, og at denne uligevægt kun i ringe grad eller slet ikke påvirker konkurrencen, ikke tillægges nogen betydning.

44. Dette indebærer, at den franske regering i henhold til ovennævnte artikel 4c i en rapport til Kommissionen har angivet de retningslinjer, hvorefter uligevægten ville blive udlignet. Ifølge direktivet skal denne

rapport indeholde en detaljeret tidsplan. Jeg finder det ubestridt, at kravet om en detaljeret tidsplan ikke kan opfyldes ved blot at nævne en slutdato. Jeg er derfor ikke enig med den franske regering i, at de krævede mellemstadier ikke behøver at blive oplyst.

45. Jeg må af ovenstående endvidere konkludere, at det andet klagepunkt er berettiget.

Det tredje klagepunkt

46. Kommissionen har hævdet, at nettoomkostningerne ved forsyningspligten ikke er opgjort i overensstemmelse med de pågældende direktiver, dels fordi de rentable husstandsabonnenter er medregnet i omkostningerne ved forsyningspligten, dels fordi beregningen af bestanddelene i omkostningerne ved forsyningspligten er uigennemsigtig og mangler objektivitet.

47. Som første led i sit klagepunkt har Kommissionen gjort gældende, at den franske lovgivning er i strid med artikel 5, stk. 3, i direktiv 97/33 sammenholdt med direktivets bilag III, idet den beregningsformel, der er angivet i kodeksens artikel R. 20-32, omfatter omkostningerne i forbindelse med de rentable abonnenter. Ifølge Kommissionen er rentable abonnementer dem, der for teleoperatøren skaber indtægter, der er højere end omkostningerne ved operatørens ydelser til abonnenterne. Direktivet kræver en selektiv fastlæggelse af, hvilke brugere der indgår i beregningsgrundlaget for nettoomkostningerne ved forsyningspligten. Men den franske lovgivnings bestanddel C1 var ikke selektiv.

48. Hvad angår det andet led i klagepunktet har Kommissionen bemærket, at formlen for beregningen af bestanddelen C1 ikke omfatter objektive kriterier for fordelingen af byrderne mellem de forskellige operatører og derved tilsidesætter artikel 4c i direktiv 90/388, som ændret ved direktiv 96/19. Endvidere er det princip om gennemsigtighed, der er knæsat i artikel 5, stk. 1, i direktiv 97/33, ifølge Kommissionen ikke blevet overholdt.

49. Beregningsformlen lider af to konkrete brist. For det første har Kommissionen bestridt referenceværdien Pe. Denne referenceværdi påvirker beløbene for bestanddelene C1 og C2 og derved bidragene fra de forskellige teleoperatører. Dette er grunden til, at referenceværdien burde være fastsat gennemsigtigt. Men det fremgår af tallene i den franske regerings svar på den begrundede udtalelse, at dette ikke var tilfældet.

50. For det andet finder Kommissionen ikke de anførte værdier P og Pe sammenlignelige. Ved beregningen af omkostningerne ved forsyningspligten er forskellen mellem gennemsnitsprisen for det aktuelle abonnement, P, og den teoretiske pris for et abonnement, der skønnes udlignet, Pe, beregnet ud fra priserne i andre lande. For at beregne denne forskel er det nødvendigt, at værdierne P og Pe hviler på sammenlignelige grundlag. Dette er imidlertid ikke tilfældet i den foreliggende sag.

51. Ifølge Kommissionen er den væsentligste forskel mellem værdierne P og Pe følgende: Den detaljerede fakturering er indeholdt i beregningen af grundabonnementet i de såkaldte »referencelande«, mens denne fakturering er valgfri og ikke er gratis for France Télécom's kunder. Denne forskel medfører en kunstig oppustning af værdien Pe, der tegnede sig for 351 mio. FRF af de samlede omkostninger, der indgik i bestanddelen C1 i 1998. Den anden forskel er ifølge Kommissionen, at værdien Pe omfatter de omkostninger, der er forbundet med førelsen af den røde liste, mens værdien P ikke omfatter de indtægter, der hidrører herfra. Den røde liste består af abonnenter, der ikke ønsker at være opført i telefonbogen.

52. I sit svarskrift har den franske regering vedrørende første led i tredje klagepunkt henvist til bilag III, fjerde afsnit, nr. i), til direktiv 97/33. I den del af fjerde afsnit, der har betydning for den foreliggende sag, er det bestemt, at beregningen for så vidt angår bestemte slutbrugere eller grupper af slutbrugere baseres på de omkostninger, der følger af »elementer af de pågældende tjenester, som kun kan udbydes med tab eller med omkostninger, der overstiger almindelige kommercielle standardomkostninger«. I direktivet sondres der ikke mellem rentable og ikke-rentable omkostningselementer. Den franske regering har heraf udledt, at anvendelsen af bindeordet »eller« i den citerede del af sætningen betyder, at det ikke alene er de »elementer af de pågældende tjenester, som kun kan udbydes med tab« (dvs. de ikke-rentable elementer), der kan medregnes. Den franske regering er endvidere af den opfattelse, at det fremgår af ordlyden af bilaget, at listen over elementer, der kan medregnes ved beregningen af omkostningerne ved forsyningspligten, ikke er udtømmende.

53. Det andet led i tredje klagepunkt har givet anledning til følgende bemærkninger fra den franske regering: Fastsættelsen af abonnementsprisen til 65 FRF følger af en international sammenligning mellem lande, hvori de historiske operatørers takster er anset for udlignede. Denne pris befinder sig i det interval (55 FRF til 75 FRF), der er defineret i Champsaur-rapporten. Endvidere fremgår det af ART's beslutning nr. 99-120 af 9. februar 1999, at stigningen i prisen for telefonabonnementet til 64,68 FRF medførte, at uligevægten i taksterne praktisk talt blev bragt ud af verden. Kort sagt finder den franske regering værdien Pe tilstrækkelig gennemsigtig.

54. Kommissionen har i replikken anført, at den franske regering ikke er fremkommet

med nogen forklaring på, hvorfor alle abonnenter i Frankrig uden videre skal anses for at være betjent »på prisvilkår, der ikke svarer til de klassiske kommercielle normer«. Kommissionen har herefter bemærket, at den franske regering ikke er fremkommet med nogen overbevisende forklaring på den måde, hvorpå værdien Pe skønsmæssigt er blevet fastsat til 65 FRF. Kommissionen finder, at det i Champsaurrapporten identificerede interval er meget bredt, og at det i selve rapporten er forudsat, at der skal foretages mere præcise beregninger på området.

55. Den franske regering har i duplikken anført, at så længe takstudligningen ikke har fundet sted, er det umuligt at identificere de abonnenter, der betjenes på prisvilkår, der svarer til de klassiske kommercielle normer.

56. Jeg har følgende bemærkninger til første led i klagepunktet: Bilag III til direktiv 97/33 indeholder reglerne for beregningen af nettoomkostningerne ved forsyningspligten og angiver således udtømmende så præcist som muligt de omkostningselementer, der kan medregnes. Jeg finder, at det fremgår tilstrækkelig klart af disse bestemmelser, at alene omkostninger, der er en direkte følge af leveringen af forsyningspligtydelser, kan medregnes. Selv om den operatør, der er forpligtet til at sikre opfyldelsen af forsyningspligten, ikke kan få pålagt nogen uforholdsmæssig stor byrde, kan han heller ikke have økonomisk fordel heraf. Dette er logisk, idet systemet netop tager sigte på at indføre lige konkurrencevilkår for de forskellige teleoperatører. Indførelsen af et sådant loyalt marked forudsætter en klar omkostningsstruktur, hvor der ikke er plads til at oppuste omkostningerne ved en bestemt aktivitetstype med det formål at kunne tilbyde andre tjenester billigere.

57. De omkostningselementer, der kan medregnes, er omkostningerne ved tjenester, der kun kan udbydes med tab eller på vilkår, der ikke svarer til de klassiske kommercielle normer. Ifølge bilaget er der tale om aktiviteter, som en kommerciel operatør ikke ville udføre, hvis han ikke var undergivet en forsyningspligt. Efter min opfattelse har Kommissionen ret i, at der må være tale om omkostningerne ved ikke-rentable aktiviteter. Disse poster skal ikke nødvendigvis vedrøre aktiviteter, som kun kan udføres med tab, der kan også være tale om aktiviteter, som efter almindelige driftsøkonomiske principper giver virksomheden et utilstrækkeligt afkast (o.a.: synes ikke, at den franske tekst helt giver mening). Blandt de tjenester, der er nævnt i bilaget, finder man levering af visse offentlige betalingstelefoner. Der skal ikke nødvendigvis være tale om en aktivitet, der udøves med tab, men det er meget sandsynligt, at en virksomhed, som helt naturligt vurderer den økonomiske interesse, der er forbundet med installering af disse telefonbokse, opgiver at gøre det. Jeg kan ikke tilslutte mig den franske regerings synspunkt om, at der i direktivet ikke sondres mellem rentable og ikke-rentable omkostningselementer. Begrebet ikke-ren-

table omkostningselementer er bredere end begrebet aktiviteter udøvet med tab.

58. Jeg finder, at Kommissionen har gjort det tilstrækkelig klart, at de franske bestemmelser ikke opfylder kriterierne i direktivets bilag III. Ved beregningen, som fandt sted på grundlag af artikel R. 20-32 i kodeksen, var der ikke sat tilstrækkeligt snævre grænser for de omkostninger, der skulle medregnes, idet det faktisk var omkostningerne ved samtlige telefonabonnementer i Frankrig, der blev medregnet. Jeg skal endnu en gang erindre om, at direktivets bilag kun omhandler de omkostninger, der følger af bestemte slutbrugere eller grupper af slutbrugere. Endelig har den franske regering i duplikken hævdet, at det ikke er muligt at identificere de abonnenter, der betjenes på prisvilkår, der svarer til klassiske kommercielle normer. Uanset hvilken betydning, der tillægges denne påstand, skal bilag III til direktiv 97/33 selv i et sådant tilfælde fortolkes indskrænkende, og det er åbenbart, at den franske regering burde have fastsat andre retningslinjer for overholdelsen af bestemmelserne i dette bilag.

59. Andet led af det tredje klagepunkt, som sætter spørgsmålstegn ved hensigtsmæssigheden af referenceværdien Pe, giver anledning til følgende bemærkninger: Generelt finder jeg, at en international sammenligning udgør en hensigtsmæssig måde for beregning af nettoomkostningerne ved forsyningspligten. Dog skal der under hensyn til de forskelle, der er mellem medlemsstaterne, udvises forsigtighed over for resultatet af en sådan sammenligning, især når ydelserne er fakultative i visse referencelande, mens dette ikke er tilfældet i den medlemsstat, der var genstand for sammenligningen. Jeg finder ikke, at det er lykkedes den franske regering at argumentere tilstrækkeligt mod Kommissionens synspunkt, når den fastslår, at de af Kommissionen konstaterede forskelle er uden betydning for anvendelsen af referenceværdien. Endvidere er jeg enig med Kommissionen i, at det interval, der er påvist i Champsaur-rapporten ud fra de internationale sammenligninger, er meget bredt.

60. Det må derfor konkluderes, at retningslinjerne for beregningen af nettoomkostninger ikke er i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 5, stk. 3, i direktivet sammenholdt med direktivets bilag III. Det tredje klagepunkt er således også berettiget.

Det fjerde klagepunkt

61. Kommissionen har hævdet, at visse bestanddele af omkostningerne ved forsyningspligten er blevet fastsat skønsmæssigt, hvilket er i strid med den forpligtelse til at foretage en specifik beregning, der er fastsat i artikel 5, stk. 3, i direktiv 97/33. Klagepunktet er opdelt i tre led.

62. I det første led har Kommissionen gjort gældende, at kodeksens artikel R. 20-33, punkt III, fastsætter nettoomkostningerne ved ikke-rentable abonnenter i rentable områder skønsmæssigt til 1% af omsætningen. Dette niveau er højere end de skøn, man er nået frem til i andre lande. Den franske regering har heroverfor gjort gældende, at det fremgår af Champsaur-rapporten, at der i 1997 endnu ikke fandtes en pålidelig metode til at foretage beregningen af disse omkostninger. Rapporten foreslog som konklusion et interval, som de 1% bygger på. Den franske regering har udtrykt tvivl om muligheden for med tilbagevirkende kraft at beregne omkostningerne for 1997. Under alle omstændigheder råder ART ikke over de nødvendige oplysninger. Kommissionen har i replikken udtrykt utilfredshed med den franske regerings forklaring. Til støtte for sine synspunkter har Kommissionen fremlagt en tabel, hvoraf det fremgår, at de skønsmæssige bidrag i 1997 og 1998 var meget større, end de var i 1999 og 2000, i hvilket år beregningen blev foretaget på grundlag af en model. Den franske regering har i duplikken anført, at den metode, der blev anvendt i 1997 og 1998, var den eneste praktiske mulighed, selv om den nødvendigvis måtte være upræcis. Ifølge den franske regering var virkningen af denne metode for de konkurrerende teleoperatører endvidere yderst begrænset, idet deres stilling på markedet endnu var meget svag i 1997 og 1998.

63. Andet led af Kommissionens klagepunkt vedrører dekretets artikel 3, som skønsmæssigt fastsatte nettoomkostningerne ved forsyningspligten for 1997. Ifølge den franske regering fremgår den geografiske bestanddel, der er blevet vurderet til 3% af omsætningen, af en international sammenligning. Den franske regering mener at have givet udtryk for en pragmatisk holdning og er af den opfattelse, at en efterfølgende kompleks beregning for 1997 kun fører til en ganske ringe ændring af operatørernes bidrag. Kommissionen har i replikken bemærket, at selv om den franske regering er fremkommet med visse forklaringer vedrørende de elementer, der er taget i betragtning, har den ikke forklaret, hvordan disse elementer har ført frem til det endelige resultat. Den franske regering har i duplikken bestridt dette synspunkt. Den indrømmer ganske vist, at det ville være teknisk muligt at anvende den i 1999 fulgte model med tilbagevirkende kraft for 1997 og 1998, men regeringen har fastholdt, at denne proces alene vil medføre et marginalt resultat, og at processen er meget følsom, idet den forudsætter, at France Télécom fremlægger en lang række oplysninger. Hvis der gives mulighed for en eventuel efterfølgende revision af vurderingsmetoden, vil dette endvidere være kilde til usikkerhed for operatørerne.

64. Tredje led af klagepunktet vedrører de sociale takster. Kommissionen finder, at beregningen af det bidrag, der skal betales til France Télécom som kompensation for omkostningerne ved visse sociale takster, er upræcis. Den franske regering har i svarskriftet henvist til dekret nr. 99-162 af 8. marts 1999 om ændring af kodeksens artikel R. 20-34 og R. 20-40 samt artikel R. 251-28 i code de la sécurité sociale, der indførte en ny ordning på området. Denne ordning fastsatte et socialt afslag i telefontaksterne for visse mindrebemidlede og krigsinvalider på 27,60 FRF pr. måned (i

2000). Dette afslag blev finansieret gennem en fond for forsyningspligtydelser, hvortil telefonoperatørerne bidrog i forhold til deres omsætning. Endvidere kan staten i visse særtilfælde betale visse former for telefongæld for de personer, der anmoder herom. For hele ordningen blev der fastsat et loft på 0,8% af telefoniomsætningen. Kommissionen har i replikken anført, at selv hvis ordningen i fremtiden vil være forbedret, ændrer dette under ingen omstændigheder ved, at der skete en overtrædelse i 1997 og 1998.

65. Kommissionens fjerde klagepunkt vedrører i virkeligheden spørgsmålet om, hvorvidt artikel 5, stk. 3, i direktiv 97/33 sammenholdt med direktivets bilag III giver mulighed for skønsmæssig beregning af nettoomkostningerne. Som jeg tidligere har nævnt i forbindelse med det tredje klagepunkt, kræver direktivet en nøjagtig beregning af nettoomkostningerne. Direktivet angiver specifikt, hvorledes beregningen af omkostningerne skal ske. Efter min opfattelse giver direktivet ikke mulighed for en skønsmæssig beregning. Jeg finder derfor, at fjerde klagepunkt er berettiget, for så vidt det vedrører de beregningsmetoder, der blev anvendt i Frankrig i 1997 og 1998. Siden 1999 er der anvendt andre beregningsmetoder, som er den foreliggende sag uvedkommende.

Det femte klagepunkt

66. Kommissionens femte klagepunkt vedrører visse bestanddele af nettoomkostningerne ved forsyningspligten, som er blevet defineret på en måde, der kunstigt har oppustet disse omkostninger.

67. Der er for det første tale om en fejlagtig beregning af nettoomkostningerne ved abonnenter i ikke-rentable områder. Ifølge Kommissionen bevirker den anvendte metode, at en række indtægter som f.eks. indtægterne fra optagelsen på den røde liste, der omfatter abonnenter, som ikke ønsker at stå i telefonbogen, og de såkaldte »komfort«-ydelser ikke medregnes. Kommissionen har gjort gældende, at France Télécom ikke har givet oplysninger herom. Den franske regering har i svarskriftet erkendt, at omkostningerne ved og indtægterne fra disse ydelser først er blevet medtaget fra 1999. Den franske regering har bestridt Kommissionens synspunkt med hensyn til optagelsen på den røde liste. Det er ikke muligt at adskille denne tjeneste fra udgivelsen af telefonbogen. Den røde liste udgør dermed ifølge den franske regering ikke et særskilt omkostningselement.

68. Kommissionen har i replikken fastslået, at den franske regerings anerkendelse af, at der var fejl i det system, den havde anvendt indtil 1999, ikke er blevet ledsaget af et forslag til berigtigelse. Kommissionen har derfor fastholdt dette led i klagepunktet. Endvidere skal der efter Kommissionens opfattelse sondres mellem dels de aktiviteter, der er forbundet med den røde liste, dels de aktiviteter, der er forbundet med udgivelsen af en trykt eller en elektronisk telefonbog. Kommissionen har i denne

forbindelse henvist til artikel 6, stk. 2 og 3, i direktiv 98/10 [8]. Det fremgår af disse bestemmelser, at hver operatør har en rød liste over abonnenter. Omkostningerne ved denne tjeneste er uafhængig af omkostningerne ved og indtægterne fra udgivelsen af en telefonbog. Den franske regering har fastholdt sit synspunkt i duplikken.

69. Kommissionen har for det andet gjort gældende, at de franske myndigheder for 1998 har medregnet historiske omkostninger og ikke anvendt de bedste tilgængelige teknologier. Kommissionen har påberåbt sig bilag III til direktiv 97/33, hvorefter indtægterne og omkostningerne skal være prognosebaserede. Den franske regering har i svarskriftet bekræftet, at den så vidt muligt har taget hensyn til Kommissionens henstillinger vedrørende anvendelsen af bilag III til direktiv 97/33. Kommissionen har i replikken draget den konklusion, at Den Franske Republik erkender ikke at have opfyldt sine forpligtelser for 1998. Endelig har den franske regering i duplikken påberåbt sig de praktiske vanskeligheder, der ville opstå, såfremt den metode, der blev indført i 1999, også skulle anvendes for 1998.

70. Kommissionen har for det tredje anført, at den beregningsmåde for nettoomkostningerne ved forsyningspligten, som de franske myndigheder har anvendt, ikke tager hensyn til immaterielle fordele, der er forbundet med forsyningspligten, bortset fra forsyningen af det nationale territorium med telefonbokse og levering af telefonbøger. Men artikel 5, stk. 4, i direktiv 97/33 bestemmer udtrykkeligt, at medlemsstaterne skal tage hensyn til den eventuelle markedsfordel, der opstår for et organ, der tilbyder forsyningspligtydelser. Kommissionen har nævnt en række eksempler på immaterielle fordele for France Télécom, som der kunne være taget hensyn til. Den franske regering har i svarskriftet anerkendt, at den ikke har overholdt artikel 5, stk. 4. Den har tilføjet, at det ikke er muligt efterfølgende at vurdere omkostningerne ved forsyningspligten.

71. Ved gennemgangen af dette klagepunkt fremgår det umiddelbart, at den franske regering har anerkendt, at den på næsten alle punkter har tilsidesat direktivets bestemmelser. Efter min opfattelse viser denne anerkendelse, at klagepunktet er berettiget. Kun på ét punkt, nemlig det, der vedrører udarbejdelsen af den røde liste, afviger den franske regerings synspunkt fra Kommissionens. Men selv på dette punkt konkluderer jeg, at klagepunktet er berettiget. Jeg finder det åbenbart, at udarbejdelsen af den røde liste er en aktivitet, der adskiller sig fra udgivelsen af en telefonbog. Til gengæld er udgivelsen af en telefonbog ifølge direktiv 98/10 en bestanddel i forsyningspligten. Derfor skal telefonbogen i en konkurrencesituation omfatte de øvrige operatørers abonnenter med heraf følgende omkostninger og indtægter.

8 — Nævnt i fodnote 6.

Det sjette klagepunkt

72. Ifølge Kommissionen har Den Franske Republik ikke fuldt ud opfyldt kravet i artikel 5, stk. 5, andet afsnit, i direktiv 97/33. I strid med reglerne nævner den rapport, som de franske myndigheder har udarbejdet for 1997, ikke de bidrag til omkostningerne ved forsyningspligten, som de pågældende operatører har betalt. Den franske regering har indrømmet, at rapporterne for 1997 og 1998 ikke fuldt ud opfylder kravene i direktiv 97/33.

73. Da den franske regering har erkendt, at de rapporter, den har udarbejdet for 1997 og 1998, ikke opfylder kravene i artikel 5, stk. 5, i direktiv 97/33, må det fastslås, at sjette klagepunkt er berettiget.

VI — Forslag til afgørelse

74. På baggrund af det ovenfor anførte foreslår jeg Domstolen

a) at fastslå, at Den Franske Republik:

— ved ikke at vedtage de love og forskrifter, der er nødvendige for at overholde bestemmelserne i artikel 4c i Kommissionens direktiv 90/388/EØF af 28. juni 1990 om liberalisering af markedet for teletjenester, som ændret ved Kommissionens direktiv 96/19/EF af 13. marts 1996 om ændring af direktiv 90/388 for så vidt angår gennemførelse af liberalise-

ringen af markederne for teletjenester, samt artikel 5, stk. 1, 3, 4 og 5, og bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/33/EF af 30. juni 1997 om samtrafik på teleområdet med henblik på at sikre forsyningspligtydelser og interoperabilitet ved anvendelse af ONP-principperne

— eller subsidiært ved ikke at underrette Kommissionen om disse foranstaltninger

har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til nævnte direktiv

b) at dømme Den Franske Republik til at betale sagens omkostninger i henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2.